

2007-09-12

Ordförande i LSS-kommittén
Kenneth Johansson

Sammanfattning – LSS vid hearing den 10 september 2009

Betydelse: LSS och LASS har betytt mycket för alla med svåra funktionshinder och inneburit förbättrade levnadsvillkor samt delaktighet i samhället. Att en lag anger att man har rättigheter är en styrka som inte ska förringas. För barnen har det betytt mycket att fokus varit på funktionshinder och inte på familjens sociala situation. Brister finns fortfarande för familjer med barn med de svåraste flerfunktionsnedsättningarna samt avseende fritid, frigörelse och övergång från barn till vuxenliv. En svårighet är att många beslutsfattare (kommuner och domstolar) inte har kunskaper om levnadsvillkor för personer med funktionshinder och om målen för svensk handikapp politik. Det är en olycklig utveckling att många får strida alltför mycket för sina rättigheter och att domstolsjuridiken har blivit allt viktigare.

Skillnader: Det finns för stora skillnader mellan kommuner i bedömningar av barns/familjers behov och vilken lagstiftning som ska tillgodose behoven. Om behovsprövningarna hanteras utifrån syftet med LSS borde de bli mer likvärdiga. §§ 5, 6 och 10 får ej glömmas bort.

Förtydligande: Skulle lagen skrivas idag utgår vi ifrån att personkretstillhörigheten för alla med stora och varaktiga funktionshinder skulle utgå ifrån behov. Svårigheter idag finns framförallt för barn/unga med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Storlek och varaktighet är svårt att bedöma för barn under utvecklingsperioden. När det gäller bedömning för LASS måste kognitiva problem som innebär svårigheter att ta initiativ, planera, genomföra och slutföra aktiviteter, vilket skapar stora delaktighetsinskränkningar, beaktas. LSS är en oklar lagstiftning avseende råd och stöd men domstolsbesluten har blivit så vägledande att riktlinjer har formats i relation till HSL. Problemen är att habilitering är ojämnt uppbyggd och inte tillräckligt väl definierat inom landstingen. Om habiliteringsinsatserna vore väl uppbyggda skulle inte § 9:1 behövas. Det behövs dock att landstingen förstår vad habilitering enligt § 3 b är och är beredda att utveckla habilitering även till barn som inte får insatser av den särskilda organisationen "Barn- och ungdomshabilitering". De mål och den allmänna inriktning som anges i §§ 5 och 6 LSS måste också lyftas fram som kvalitetskrav på habilitering. Där det fungerar väl är det så.

Barns delaktighet: Barn och ungdomar med funktionshinder är mer beroende av sina föräldrar än andra barn och har svårare att göra sin röst hörd. Föräldrarnas stöd, som är en styrka, riskerar att bli ett dilemma för barn/unga med funktionshinder om föräldra- respektive personalrollen sammanblandas. I lagtexten står att den som fyllt 15 år skall medverka i besluten. I en översyn av lagen är det särskilt viktigt att granska om intentionerna i FN:s barnkonvention gäller. Barnkompetens, särskild samtalsmetodik krävs för delaktighet i beslut.

Samordning: Behovet uttrycks i LSS § 10 och i SOSFS 2007:10.

Ansvar: Det är viktigt att skilja på LSS och LASS som lagstiftningar och på huvudmannaskapsfrågor. Vad säger lagen/vad krävs av en huvudman? Råd och Stöd kräver tvärfackliga specialistteam. Landstingen har en habiliteringsorganisation som förenar specialistkunskande med nära stöd till barnet/familjen/närmiljö. Varje enskild kommun har svårt att till-handahålla detta expertstöd. Vid kommunalt huvudmannaskap riskerar det barn/familjecentrerade stödet i 9 § 1 att ersättas av ett verksamhetsinriktat expertstöd dvs. att behov och uppdrag definieras av verksamheten istället för av barn/familj. Handikappomsorgen är ofta samorganiserad med äldreomsorgen vilket innebär att kompetens om barn och ungdomsfrågor är svag.

Margareta Nilsson
Ordförande